

Het klimaat als zondebok, altijd handig

Posted on 24 juli 2021 by Arnout Jaspers

Duitsers hebben de reputatie perfectionistisch en übergründig te zijn: die hebben hun zaakjes heus wel op orde. Dus hoe konden er dan op 15 en 16 juli in Erfstadt en andere dorpen huizen worden weggevaagd door plotselinge overstromingen, waardoor ruim honderdvijftig inwoners omkwamen?

Vroeger was het een gegeven, dat mensen werden overvallen door extreme grillen van de natuur. Maar tegenwoordig ontsnapt boven Europa geen regenbui meer aan de aandacht van de weersatellieten; de waterstand in rivieren en achter dammen is tot op de centimeter bekend, en computermodellen kunnen de loop van het water ook door bergachtig gebied in principe goed voorspellen.

Wat deed het Europese waarschuwingssysteem?

Sinds een jaar of tien is ook een European Flood Awareness System (EFAS) operationeel, dat expliciet als taak heeft om alle informatie op dat gebied te verwerken en met tijdige waarschuwingen aan de EU-lidstaten te komen. Welke rol

de EFAS bij de crisis in Duitsland heeft gespeeld is onduidelijk. Hebben ze tijdig gewaarschuwd, maar luisterde Berlijn niet? Gaf Berlijn de waarschuwingen wel door aan de deelstaten, maar zagen die de urgentie niet in?

Op de website van [EFAS](#) worden we niet wijzer: de homepage negeert de actualiteit volkomen, en de sectie 'news' heeft als meest recente bericht een aankondiging van de Global Hydrology Workshop 2021, die op 1 juli plaats vond.

Wellicht was achter de schermen van de EFAS koortsachtige activiteit gaande om Duitsland voor deze overstromingen te behoeden, maar daar zal de burger niets van merken.

België: geen preventieve lozingen

De Sunday Times wist wel te melden dat EFAS een paar dagen voor de overstromingen gewaarschuwd had, dat met de voorspelde extreme regenval de waterreservoirs in de Belgische Ardennen overvol zaten, zodat er dringend preventief geloosd moest worden, wat niet gebeurd is.

Damien Ernst, hoogleraar aan de universiteit van Luik, zei op de Belgische nieuwswebsite [7sur7](#) dat dit een kolossale fout was, die levens gekost heeft, maar andere experts ontkennen dit.

Als op afspraak: het lag aan het klimaat

Ernst was de uitzondering. Hoewel politiek en media bij rampen doorgaans gretig op zoek gaan naar schuldigen, is men in dit geval opvallend terughoudend. Er heerst een merkwaardige consensus, dat niemand dit had kunnen voorzien, laat staan voorkómen, want dit komt immers door klimaatverandering.

De Duitse en Belgische politici die budget voor betere waterinfrastructuur hadden moeten vrijmaken, en de overheidsorganen die een beter systeem voor monitoring en waarschuwing op hadden kunnen zetten, zullen dat vast niet tegenspreken.

Leedvermaak onder klimaatalarmisten

Op social media hoor je van klimaatalarmisten een soort leedvermaak, in de trant van: hebben we het niet gezegd? Eigen schuld, dikke bult, hadden jullie de

afgelopen dertig jaar maar minder CO2 uit moeten stoten. Waar bij soortgelijke rampen normaliter luid de roep klinkt om verbetering van waarschuwingssystemen en versterking van de infrastructuur in risicogebieden, schijnt de oplossing in dit geval te moeten komen van de hele wereld die stopt met CO2 uitstoten.

Zelfs als dat laatste snel zou lukken, zou het nog minstens vijftig jaar duren eer dit enig merkbaar effect heeft op de frequentie en grootte van overstromingen in West-Europa. Het idee, dat je ondertussen geen lokale, heel gerichte maatregelen op het gebied van watermanagement zou kunnen of moeten nemen die al na een of twee jaar effect hebben, is even lachwekkend als treurig.

Nederland illustreert dit: hier was niet zozeer sprake van een ramp, als wel van wateroverlast. Aantal slachtoffers: nul. Dat is te danken aan extra maatregelen die na de grote overstromingen in 1993 en 1995 genomen zijn ('Ruimte voor de rivier'), en vooral: de voorspelbaarheid van de golf Maaswater die op Nederland afkwam.

Het is niet geloofwaardig, dat bij de huidige stand van de techniek en telecommunicatie, de bewoners van die rivierdalen in Duitsland niet tenminste een paar uur van tevoren gewaarschuwd hadden kunnen worden. Misschien is dat wel gebeurd, maar dan niet op een manier waardoor de urgentie tot hen doordrong.

Bangladesh wijst de weg

Niet alleen in Nederland, maar overal zijn lokale, gerichte maatregelen en het vroeg opsporen en monitoren van potentiële natuurrampen buitengewoon effectief gebleken. Zo wordt het grotendeels laaggelegen Bangladesh regelmatig geteisterd door orkanen met bijbehorende overstromingen. In 1970 vielen door zo'n orkaan minstens 300.000 doden.

Ongeacht of de klimaatverandering sinds 1970 voor meer en sterkere orkanen in de Indische Oceaan gezorgd heeft (is geen echt bewijs voor), feit is dat het aantal slachtoffers van die orkanen in Bangladesh enorm gedaald is.

Betere kustverdediging, schuilplaatsen, evacuatie

In 2020 trof een nog sterkere orkaan dan in 1970 Bangladesh, en er vielen 20

doden. Waarom zo weinig? Door een combinatie van betere kustverdediging, beter watermanagement, goede orkaanschuilplaatsen en tijdige evacuatie.

Stel je even voor dat al die lokale maatregelen in Bangladesh niet genomen waren. Dan hadden in 2020 door die superorkaan wel 200.000 of 2 miljoen doden kunnen vallen, die dan uiteraard als slachtoffers van de klimaatverandering waren afgeschilderd, en als het ultieme bewijs dat de wereld nú alles op alles moet zetten om de CO2-uitstoot terug te dringen. Gelukkig waren ze in Bangladesh zo verstandig, om het klimaat niet tot zondebok te maken. Nu Europa nog.

*Wetenschapsjournalist **Arnout Jaspers** schrijft tweewekelijks actuele columns over bèta-onderwerpen voor Wynia's Week: nuchter, realistisch en wars van tunnelvisie en kuddegedrag. **Deze journalistiek is broodnodig. Steunt u Wynia's Week?** Graag! Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#) Hartelijk dank!*